

Prisustvo koncertmajstora i maestra na harmonici, Miće Jankovića, barda naše izvorne narodne muzike i dugogodišnjeg člana Velikog orkestra Radio Novog Sada (sada Narodnog orkestra Radio televizije Vojvodina) na festivalu „Bisernica Janike Balaža“, iskoristili smo za kratak razgovor. Povod za razgovor bio je Međunarodni festival malih tamburaških orkestara, posvećen Janiki Balažu, sa kojim je maestro Janković neko vreme sarađivao, ali je razgovor je kasnije otišao i u pravcu apsolviranja sadašnjeg stanja u srpskoj tamburaškoj muzici.

-Janika je bio jedan vrstan solista. Pre svega instrumentalista. Bez obzira kakav je bio program, on je svirao vrhunski. Tu se radilo, pre svega, o vladanju instrumentom kojim je tako vešto baratao. Tek posle toga, ide ono šta je svirao., a svirao je ono šta je bilo popularno, atraktivno, šta je publika tražila. Nije on sam odlučivao šta će svirati, već neko tržište i publika, koja je želela da sluša određenu vrstu muzike. Mislim da je tada publika imala bolji ukus, zato što je imala veći izbor. Sada publika nema izbora, i sluša ono što sluša, i zato su se ukusi poremetili.

-Što se tiče tamburaških orkestara, u Janikino vreme činili su ih samo tamburaški instrumenti. Ali u neko mlado, skorije vreme, negde 90-tih godina, polako je počelo i to da se menja. Prvo je violina uvedena u tamburaški orkestar. Možda je ona mogla i da pripada tamburašima, pošto je akustičan instrument i nežne boje, i može dobro zvukom da se uklopi u tamburaške instrumente, ali sve više mladih tamburaških orkestara je uvelo i harmoniku. Ponegde ima nekog duvača, doduše ne često, što moram priznati, ima neke draži. Ako je dobro uklopljena tamburaška pratnja sa violinom, harmonikom i klarinetom kao solo instrumentima, to može zaista moćno da zvuči. Naravno, to više nije onaj tamburaški orkestar iz vremena Janike Balaža, na kojeg je publika navikla i koji smo mi navikli, ali moramo da budemo svesni da je muzika napredovala, i s obzirom na to u muzici novijeg datuma, ima mogo drugih instrumenata osim tamburaša. Danas je muzika zahtevnija i ono što ne može da se izvede na tamburi, možda može bolje na violini, harmonici ili nekom duvaču, pa su onda tamburaši napravili jedan miks, iz komercijalnih razloga, da bi imali gde da plasiraju svoju muziku.

-I sam Janika je svirao više programa. On je svirao jedan unuverzalan svetski program, od „caffe“ muzike za slušanje, muzike koja pripada tamburaškim instrumentima tj. vokalnoj muzici, što je izvodio sa svojim ansamblom, i birane kompozicije u zavisnosti gde je radio. On je izvanredno svirao i mađarsku, i rumunsku narodnu muziku, i sve ono što je moglo na primu da se odsvira. Kada to kažem, mislim da je svirao odlično i našu muziku, jer se muzika sa naših prostora podrazumevala. Istina je, da je Janika bio zaista najbolji u vremenu u kome je živio, i da ne znamo kada će se pojaviti ponovo jedan takav vrstan solista na tako jednom malom instrumentu. O njegovim počecima i njegovom privatnom životu i ne znam mnogo. Janika nije pohađao muzičku školu za prim, zato što je nije ni bilo, a nema je ni danas, u oficijelnom smislu. Bez obzira koliko je završio, i koliko je znao, on je bio vrhunski instrumentalista i to je božji dar. To se ne može postići u školi, donekle se može usavršiti ako ima potencijala, a ono što je on znao i imao je nešto sa čim čovek mora da se rodi. Rano je počeo da svira, kao mlad je postao

autoritet u onome što je radio, i jako mnogo je radio. Znam samo da je bio veliki ljubitelj pecanja, koje ga je odmaralo i bilo je to dobro za njega. Naš rad je noćni, što je dodatno teško, a njemu je trebao odmor, rekreativni prostor koji je popunjavao pecajući.

-Imamo dobrih primaša u radiju, i uopšte na vojvođanskim prostorima, postoje neka isturena odeljenja u Kikindi, Subotici. Severna Bačka je dobro tle na kome se neguje ovaj zvuk, Sombor i Sremska Mitrovica, takođe i Ruma. U Vojvodini ima nekoliko velikih tamburaških festivala:

„Tamburica fest“ u Deronjama, „Vojvođanske zlatne žice“ i „Zlatna tamburica“ u Novom Sadu, „Festival tamburaških orkestara Srbije“ u Rumi i dr. ali, nismo za sada primetili da je neko od izvođača dostigao čika Janikin nivo. A možda će se i pojaviti neko sličan Janiki, zašto da ne, u jednom modernom izdanju, primereno ovom vremenu.

Za razliku od drugih festivala, „Bisernica Janike Balaža“ je festival posvećen Janiki Balažu, organizovan sa ciljem da se očuva sećanje na njega, njegovo ime i delo. Posle Janikine smrti osnovano je jedno Udruženje ljubitelja čika Janike, koje su inicirali njegovi prijatelji, a osnovni cilj tog udruživanja je bio da se sačuva njegovo ime i delo. Oni su uspeli u tome da se čika Janiki podigne spomenik i ustanovili festival na kome predstavnici mladih generacija kroz takmičenje pokazuju svoje umeće. Taj festival i nastojanje udruženja mi, Radio Novi Sad, samo medijski pomažemo, dajemo prostor i snimamo festival „Bisernicu“, iako ne učestvujemo direktno u organizaciji.

-I veliki radijski orkestar je doživeo transformacije. Sada radimo nešto moderniji, komercijalniji program, koji uključuje vokalne soliste, i muziku koja se više sluša, jer to nam je zanimanje. Snimamo i određen broj emislija koje će se gledati da bi držali rejting naše kuće, i da imamo određenu gledanost, jer ako je nemamo znači da ne radimo dobro. Mi imamo malo tradicije od ranije, zato što sviramo muziku naroda i narodnosti sa ovih prostora. Nemamo preterano vremena da sviramo komercijalnu muziku, i naša veća prisutnost verovatno fali na programima radija i televizije. Doživeli smo transformaciju u orkestru zato što je jedan broj ljudi otišao u penziju, jedan broj je otišao posle socijalnog programa, a moram da kažem da je nekolicina umrlo. To su ljudi koji su kao mladići došli u orkestar, koji postoji od 49 godine, praktično zamenjeni, tako da smo naravno, kao i tamburaški orkestar bili prinuđeni da osvežimo veliki narodni orkestar, mlađim ljudima, sa kojima su došle i izvesne promene. Ali mi se trudimo da sve ono što sviramo odsviramo što izvornije, što kvalitetnije, i da kada sviramo bilo koji festival, bilo koju muziku u salama sa naših prostora, da to radimo maksimalno kvalitetno. Jer, mi smo Veliki narodni orkestar Radija Vojvodine i nikako ne bismo smeli da dozvolimo da budemo orkestar nekog lokalnog tipa – izjavio je Mića Janković.